

Specialisatie Jonge kind semester 5

Inclusiever onderwijs in groep 3 en 4

21 oktober 2024

José Koggel

j.a.koggel@saxion.nl

Simone Soomers

s.soomers@saxion.nl

Semester rationales

	Semester 1	Semester 2
Jaar 1	Kennismaken	Inleiden in betekenissen
Jaar 2	Leren	<u>Leeftijdspecialisatie</u> jonge/ oudere kind
Jaar 3	Inclusiever onderwijs bij het jonge/ oudere kind	Minor
Jaar 4	Verdiepen van het persoonlijke profiel	Afstuderen

Leeftijdsgrens:

jonge kind: 2 – 8 jaar

oudere kind: 8 -14 jaar

Deskundig in onderwijs geven aan:

jonge kind: groep 1 t/m 4

oudere kind: groep 5 t/m 8

Doelstelling leeftijdspecialisatie

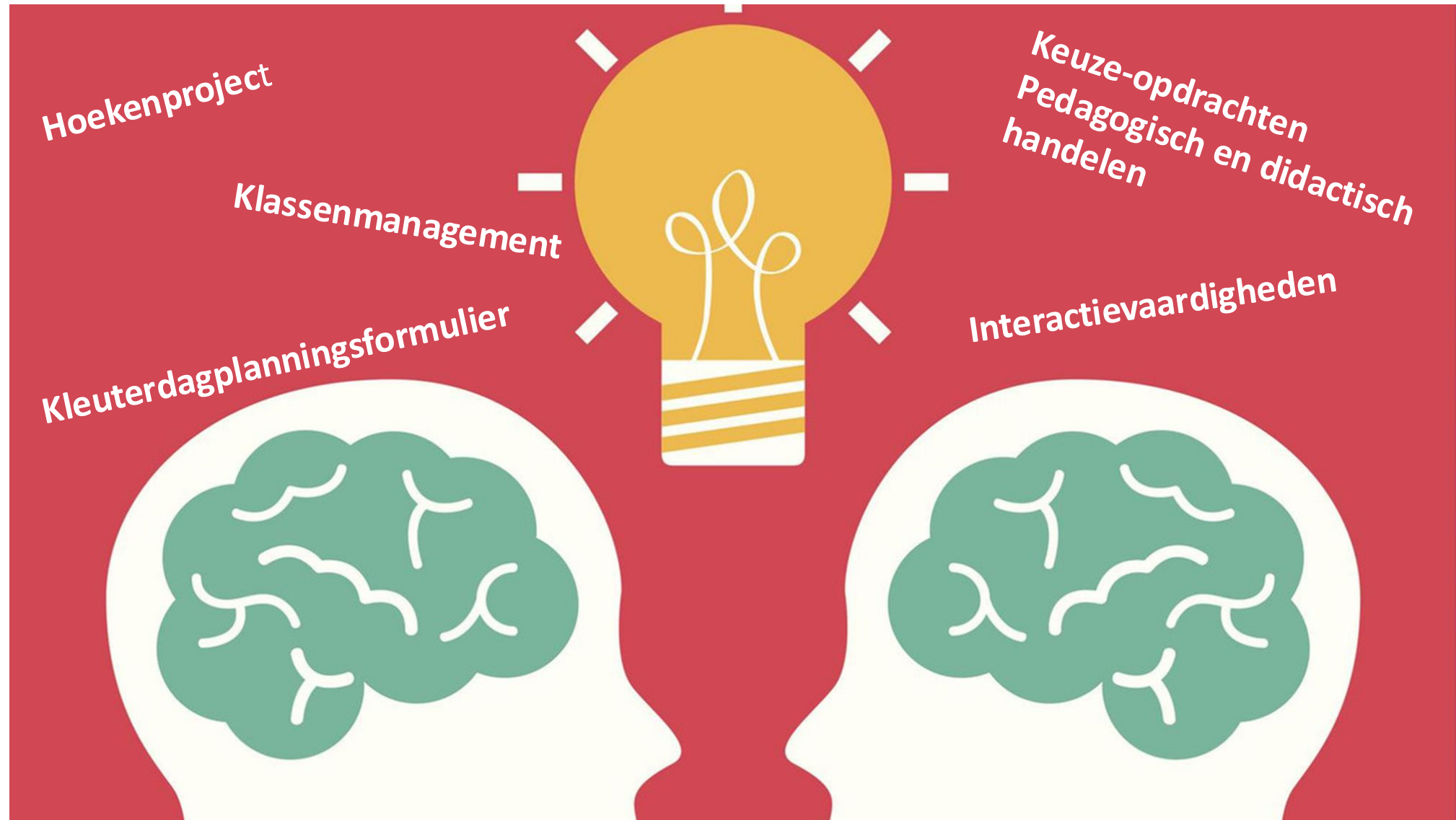
Semester 4: Leeftijdspecialisatie jonge/ oudere kind

De student bekwaamt zich in het kunnen ontwikkelen van een beargumenteerd onderwijsaanbod voor het jonge of het oudere kind.

Semester 5: Inclusiever onderwijs bij het jonge/ oudere kind

De student creëert ontwikkelingsmogelijkheden voor alle leerlingen binnen zijn leeftijdspecialisatie: rekening houden met onderwijsbehoeften van individuele leerlingen en onderwijskansen voor ieder kind.

Terugblik semester 4 jonge kind (kleuters)

Opleidingsmodel Semester 5 (jaar 3)

Leereenheden

1. Werkplekleren in groep 3 en 4

2. KP/PPO Handelingsgericht werken in groep 3 en 4

3. Onderwijspedagogiek en handschrift

4. Inclusief onderwijs taal en rekenen in groep 3 en 4

5. Spelend leren in groep 3 en 4 deel A en B

Leereenheden semester 5 Jonge kind	Inhoud	Toetsing
1. Werkplekleren in groep 3 en 4	Formuleren van onderwijsbehoeften en hiernaar handelen, onderzoek doen naar moeilijkheden en mogelijkheden van leerlingen, differentiëren en communicatie met ouders en professionals.	WPL fase C
2. KP/PPO Handelingsgericht werken in groep 3 en 4	Leren differentiëren in groep 3 en 4. De student brengt daarvoor onderwijsbehoeften in kaart en kan hiernaar handelen in zijn onderwijs. Daarbij wordt gebruik gemaakt van handelingsgericht werken (HGW) en educatief partnerschap (EP).	Portfolio
3. Onderwijspedagogiek en handschrift	Ondersteuning voor de werkcyclus HGW, kennis over passend en inclusief onderwijs, manieren van differentiëren, specifieke onderwijsbehoeften. Kennis van handschriftontwikkeling in groep 3 en 4 zodat dit handelingsgericht kan worden ingezet.	Testvisioentoets
4. Inclusief onderwijs taal en rekenen in groep 3 en 4	Didactiek reken- en taalonderwijs in groep 3 en 4 en taal- of rekenproblemen (vroegtijdig) signaleren en op basis van kennis van de leerlijnen en analyse van het leerlingenwerk een diagnostisch gesprek te voeren om de handelingswijze van de leerling te achterhalen en zo aanknopingspunten te vinden voor een passend aanbod.	Mondeling
5. Spelend leren in groep 3 en 4 deel A en B	Spelend leren inzetten om aan te sluiten bij de ontwikkelingskenmerken en onderwijsbehoeften van leerlingen in groep 3 en 4. Deel A: Verdiepen in de didactiek van het verhalend ontwerpen, het onderzoekend en ontwerpend leren en het begeleiden van leerprocessen aan de hand van een ontwikkelingsgerichte benadering en formatief evalueren. Deel B: Vanuit verschillende thema's die betrekking hebben op spelend leren in groep 3 en 4: <i>Hoe ziet jouw ideale onderwijs in groep 3 en 4 eruit en waarom?</i>	A: presentatie opbrengsten B: film Tedtalk

Spanningsvelden jonge kind semester 5

Convergent differentiëren

Convergente differentiatie is een vorm van differentiëren waarbij je de hele groep telkens bij elkaar wilt houden qua leerstofaanbod. Alle leerlingen doen mee met de klassikale instructie. Daarna gaan de leerlingen de leerstof zelfstandig verwerken, zodat de leerkracht tijd heeft om verlengde instructie te geven aan leerlingen die dit nodig hebben. Voor leerlingen die meer uitdaging nodig hebben is er verdiepingsstof.

Rond convergente differentiatie is er de pedagogische discussie of het voor de leerlingen die zich de stof moeilijk eigen maken wel zo fijn is om hun hele schoolloopbaan 'onderaan de groep' te functioneren. Daarnaast is het voor de leerlingen die eigenlijk veel sneller door de stof heen kunnen niet zo motiverend om hun hele schoolloopbaan opgehouden te worden door een norm die uitgaat van het gemiddelde kind. Divergente differentiatie is een differentiatievorm waarbij de leerlingen op hun niveau worden aangesproken qua instructie en verwerking waardoor er dus steeds grotere niveauverschillen ontstaan. Onderwijskundig onderzoek wijst uit dat homogene groepen voor de gemiddeld presterende leerlingen geen verschil uitmaakt. Voor de beter presterende leerlingen is divergente differentiatie beter, omdat zij niet meer 'opgehouden worden' door de leerlingen die minder presteren dan zij. Voor de 'zwakkere leerlingen' bestaat het risico dat zij minder gaan presteren, aangezien ze niet meer 'meegetrokken' worden door de leerlingen die beter presteren dan zij. Bij divergente differentiatie is het dus belangrijk dat deze valkuil voorkomen wordt door de leerlingen voldoende uit te dagen en te begeleiden.

Divergent differentiëren

Kerdoelen staan centraal

Bij passend/ meer inclusief onderwijs kun je te maken krijgen met leerlingen die moeite hebben om de gestelde kerndoelen van onderwijs te behalen. In hoeverre laat je als leerkracht en school het eindniveau van de basisschool los en ga je je richten op de individuele mogelijkheden van de leerlingen met speciale onderwijsbehoeften? In hoeverre houd je als leerkracht hoge verwachtingen en blijven de kerndoelen en referentieniveaus een belangrijk ijkpunt in je onderwijs?

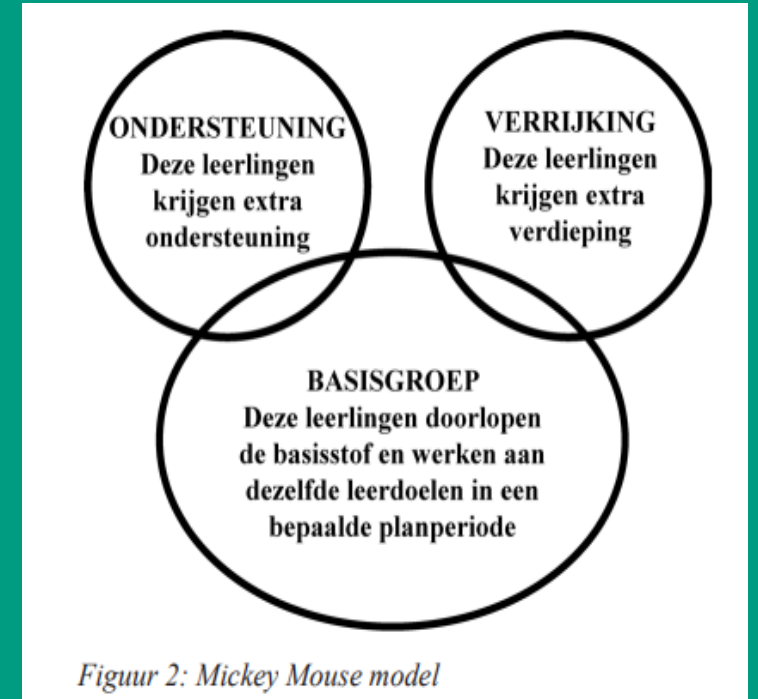
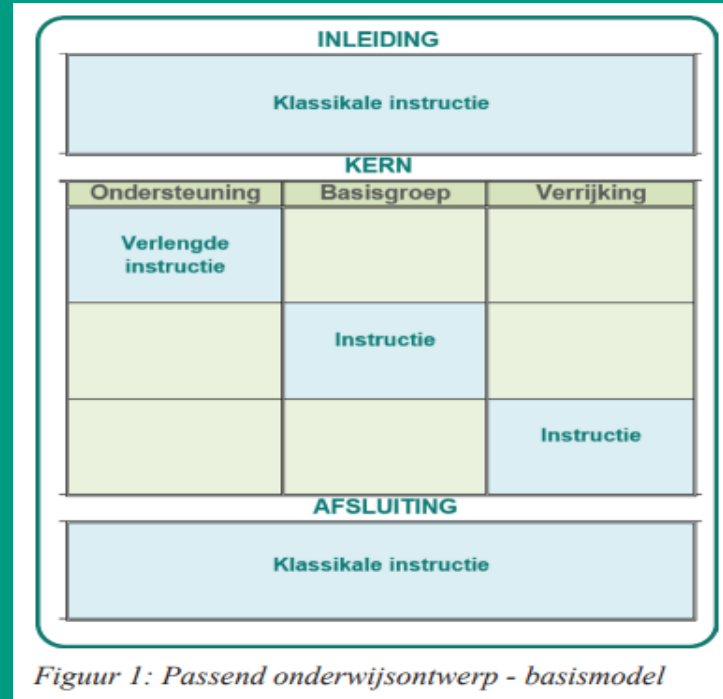
Individuele mogelijkheden en – behoeften staan centraal

Lesmethode volgend

Bij passend/ meer inclusief onderwijs kun je als leerkracht meer leerlingen in je klas krijgen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Dat vraagt over het algemeen meer extra tijd en aandacht van jou als leerkracht maar ook een andere aanpak. In hoeverre moet je als leerkracht klakkeloos de methode volgen terwijl je opmerkt dat leerlingen een andere onderwijsbehoefte hebben?

Lesmethode naar eigen hand zetten

Leerkrachtvaardigheid differentiëren

Onderwijsontwerp Passend Onderwijs

Fasen van de les en stappen:	Zet de cursor in het vak hieronder. gebruik rechtermuisknop, kies cellen splitsen en maak het aantal gewenste kolommen en rijen			Feedback
INLEIDING				
<p>Aandacht richten Maak contact en betrek de leerlingen bij de les op een betekenisvolle manier. Start met een pakkende inleiding. Lesdoel: Geef overzicht van de leerstof en presenteer de doelen van de les. Voorkennis activeren: Vat voorgaande leerstof samen, haal voorkennis op.</p>				
KERN				
<p>Afstemming: Basisdifferentiatie: niveau en tempo Andere mogelijkheden: Verschil in voorkennis, motivatie, zelfstandigheid, manieren van leren, talenten/begaafdheid, behoeften.</p> <p>Organisatie: Klasmanagement - Preteaching - Zelfstandig werken - Samenwerkend of coöperatief leren - Instructietafel - Hulpmiddelen en materialen - Peer tutoring - Extra opdrachten – verrijking - Inzet ICT</p> <p>Verdieping: Welke instructieprincipes pas je toe? Automatiseren, isoleren, veralgemeniseren, integreren, reflecteren, compenseren, verrijken.</p>	Extra ondersteuning	Basisgroep	Verdieping/verrijking	
AFSLUITING				
<p>Evaluatie en reflectie Bespreek samen met de leerlingen de leerinhouden: <i>Is het lesdoel bereikt? Wat hebben we geleerd? Wat gaan we de volgende keer leren?</i> Bespreek samen met de leerlingen het proces: <i>hoe verliep het zelfstandig werken, samenwerken, etc.</i></p>				

Onderwijsschema semester 5

Periode 1- week 1: KP en PPO									
Week	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9
KP en PPO C1	KP	KP	Geen begeleide bijeenkomst	KP	KP	Stageweek	KP	KP	FE portfolio KP/PPO
	PPO	PPO		PPO	PPO		PPO	PPO	

Periode 2 – week 1 : KP en PPO									
Week	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	2.9
KP en PPO C1	KP	KP	KP	KP	Geen begeleide bijeenkomst	KP	stage-week	KP	Portfolio KP/PPO inleveren
	PPO	PPO	PPO	PPO		PPO		PPO	

Belangrijk voor werkplekieren:

- stageweeken: week 1.6 en 2.7 (week na de kerstvakantie!)
- verhalend ontwerp: uitvoeren in week 1.6, toetsing in week 1.9 (opbrengsten)
- HGW taal – en rekenen: interventies uitvoeren in kwartiel 2

WPL Reflectiegesprek – werken aan de kernpraktijk

Inzetten in week 1.9 (formatief) en in week 2.9 (summatief) met mentor/SO/IO

WPL reflectiegesprek – Werken aan de kernpraktijk	
<p>Doel en werkwijze:</p> <p>Door middel van het WPL reflectiegesprek – Werken aan de kernpraktijk maakt de student duidelijk op welke manieren gewerkt is aan de doelen van de kernpraktijk binnen WPL, welke activiteiten zijn uitgevoerd en welke leerervaringen zijn opgedaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het reflectiegesprek over de kernpraktijk maakt onderdeel uit van het WPL reflectiegesprek; formatief aan het einde van periode 1 en summatief aan het einde van periode 2. • De student neemt het initiatief voor dit gesprek en heeft daartoe <i>illustraties</i> verzameld die laten zien op welke manieren gewerkt is aan de doelen van de kernpraktijk, welke leerervaringen zijn opgedaan en welke ontwikkelpunten er zijn en waar de student het meest trots op is. (Illustraties zijn bijvoorbeeld onderwijsontwerpen, ingevulde reflectieformulieren, ingevulde observatieformulieren, een filmopname van een les of een gesprek, en dergelijke). • De student noteert kort en kernachtig de belangrijkste punten uit het gesprek op het formulier (sterke punten en ontwikkelpunten). • Het ondertekende formulier levert de student in bij het portfolio van KP en PPO. 	
<p>Doelen kernpraktijk 5 Handelingsgericht werken in groep 3 en 4:</p> <p><i>Aan het einde van het semester:</i></p> <p>kun je voor verschillende vak- en vormingsgebieden van de basisschool gedifferentieerd onderwijs ontwerpen, uitvoeren en evalueren, waarbij je rekening houdt met verschillen tussen leerlingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kun je relevante informatie verzamelen over leerlingen en deze vertalen in onderwijsbehoeften; • heb je doelbewust geoefend met de vaardigheid differentiëren m.b.t het lesgeven vanuit eigen leerdoelen en passend bij de situatie in de basisschool; • kun je de leeropbrengsten van je gegeven onderwijs verzamelen, analyseren en op basis daarvan je onderwijs bijstellen; • kun je m.b.t. het uitgevoerde onderwijs aangeven wat er goed en minder goed ging en wat vervolgstappen zijn in je ontwikkeling. • heb je gereflecteerd over verschillende spanningsvelden die een rol kunnen spelen bij het werken aan passend en meer inclusief onderwijs. 	
<p>SPANNINGSVELDEN</p>	
Kerdoelen staan centraal	Individuele mogelijkheden en behoeften van leerlingen staan centraal
Lesmethode volgend	Lesmethode naar eigen hand zetten
Convergent differentiëren	Divergent differentiëren

Activiteiten kernpraktijk 5 Handelingsgericht werken in groep 3 en 4 – jonge kind:		
Door middel van diverse activiteiten werk je in periode 1 en periode 2 aan de doelen van de kernpraktijk.		
Activiteiten Periode 1	+ +/- -	Opmerkingen reflectiegesprek - formatief
<p>1. Onderzoek</p> <p>Je doet onderzoek bij twee leerlingen uit je groep naar hun beginsituatie m.b.t. sociaal-emotionele aspecten en vertaalt de gevonden informatie naar onderwijsbehoeften.</p>		Je noteert hier kort de belangrijkste zaken uit het gesprek
<p>2. Onderwijs ontwerpen, uitvoeren en evalueren</p> <p>Je voert minimaal drie gesprekken met ouders/professionals om de specifieke onderwijsbehoeften van een leerling uit jouw stageklas nog beter in beeld te krijgen.</p> <p>Feedback en reflectie: je filmt de gesprekken en reflecteert hierop. Je ontvangt feedback van je mentor en medestudenten in het onderbouwleerteam (OLT).</p>		
<p>3. Doelbewust oefenen</p> <p>Je oefent doelbewust aspecten van de leerkrachtvaardigheid differentiëren. Je filmt minimaal een keer deze doelbewuste oefening. Je maakt hierbij gebruik van het lesmodel passend onderwijsontwerp.</p> <p>Feedback en reflectie: Je ontvangt feedback van je mentor, opleider en medestudenten in het OLT en reflecteert over je ontwikkeling.</p>		
Activiteiten Periode 2	+ +/- -	Opmerkingen reflectiegesprek - summatief
<p>1. Onderzoek</p> <p>Je doet onderzoek naar bekende spanningsvelden bij passend en meer inclusief onderwijs door middel van het bestuderen van literatuur, interviews met een ib'er, rt'er, leerkrachten en/of leerlingen, observaties van onderwijs situaties of het bezoeken van onderwijs situaties (SBO, SO) waarbij leerkrachten veel ervaringen hebben met het handelen vanuit het gekozen spanningsveld.</p>		Je noteert hier kort de belangrijkste zaken uit het gesprek
<p>2. Onderwijs ontwerpen, uitvoeren en evalueren</p> <p>Je voert minimaal drie gesprekken met ouders/professionals om de specifieke onderwijsbehoeften van een leerling uit jouw stageklas nog beter in beeld te krijgen.</p> <p>Feedback en reflectie: je filmt de gesprekken en reflecteert hierop. Je ontvangt feedback van je mentor en medestudenten in het onderbouwleerteam (OLT).</p>		
<p>3. Doelbewust oefenen</p> <p>Je oefent doelbewust aspecten van de leerkrachtvaardigheid differentiëren. Je filmt minimaal een keer deze doelbewuste oefening. Je maakt hierbij gebruik van het lesmodel passend onderwijsontwerp.</p> <p>Feedback en reflectie: Je ontvangt feedback van je mentor, opleider en medestudent in het OLT en reflecteert over je ontwikkeling.</p>		
Paraaf student:	Paraaf mentor/schoolopleider/instituutopleider:	
Voeg dit ingevulde en ondertekende formulier toe aan het portfolio voor KP en PPO C1 JK		

Overzicht stageopdrachten semester 5

Kwartiel 1	Kwartiel 2
8 keer 2 dagen en 1 stageweek (1.6): +/- 21 stagedagen* *Week 1.9 is de <u>toetsweek</u> (stage in overleg)	8 keer 2 dagen en 1 stageweek (2.7): +/- 21 stagedagen* Week 2.9 en 2.10 zijn <u>toetsweken</u> (stage in overleg)
Leereenheid KP en PPO Handelingsgericht werken in groep 3 en 4 Illustratie 1.1 Onderwijsbehoeften sociaal- emotionele ontwikkeling in kaart brengen middels drie kleine onderzoeksopdrachten (twee leerlingen) Illustratie 1.2 Educatief partnerschap: ontwikkeling in communicatie met ouders en professionals in kaart brengen. In kwartiel 1 minimaal één gesprek voeren en filmen. Illustratie 1.3 Differentiëren (ontwikkeling in kaart brengen bijvoorbeeld met lesmodel Passend Onderwijs). Tip: deze illustratie kan gekoppeld worden aan de leereenheid HGW taal/rekenen in kwartiel 2.	Leereenheid KP en PPO Handelingsgericht werken in groep 3 en 4 Illustratie 1.2 Educatief <u>partnerschap: ontwikkeling</u> in communicatie met ouders en professionals in kaart brengen. In kwartiel 2 minimaal twee gesprekken voeren en filmen. Illustratie 1.3 Differentiëren (ontwikkeling in kaart brengen bijvoorbeeld met lesmodel Passend Onderwijs). Tip: deze illustratie kan gekoppeld worden aan de leereenheid HGW taal/rekenen in kwartiel 2.
Leereenheid OP en handschrift Handschrift: observaties tijdens de schrijflessen uitvoeren bij de leerlingen.	Leereenheid OP en handschrift Handschrift: één schrijfles voorbereiden en uitvoeren waarbij rekening wordt gehouden met verschillen.
Leereenheid <u>HGW taal en rekenen</u> in groep 3 en 4 Verzamelen van <u>leerlinggegevens</u> taal (12 leerlingen) Verzamelen van <u>leerlinggegevens</u> rekenen (12 leerlingen)	Leereenheid <u>HGW taal en rekenen</u> in groep 3 en 4 Verdiepen in reken/taalgroepje (verrijkend of extra ondersteuning) middels diagnostisch gesprek. Uitvoeren van twee interventiemomenten klein groepje taalleerlingen Uitvoeren van twee interventiemomenten klein groepje rekenleerlingen
Leereenheid Spelend leren in groep 3 en 4 deel A Verhalend ontwerp uitvoeren: vier activiteiten uitvoeren op basis van de episodes (minimaal twee episodes duren twee dagdelen).	Leereenheid Spelend leren in groep 3 en 4 deel B Facultatief: uitvoeren van delen van 'het ideale onderwijs in groep 3 en 4'.

Feedback en vragen

